

Sygn. akt III CSK 429/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa E. R.

przeciwko J. K.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 marca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 27 maja 2014 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w W. oddalającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Zaskarżając wyrok w całości, pełnomocnik powódki wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej oparł na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencki (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążącymi Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

Nie zachodzi wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Powołanie się na tę przesłankę wymaga - jak wyjaśniono w orzecznictwie - wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49). Uzasadnienie omawianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera - w konfrontacji z motywami

rozstrzygnięcia – przekonujących argumentów, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem prawa lub podstawowych zasad prawa, uzasadniającym oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w wyżej przedstawionym rozumieniu. Stanowisko Sądu Okręgowego dotyczące art. 63 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami Skarbu Państwa oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. 107, poz. 464) zostało oparte na ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego, że przytoczony przepis nie otwiera drogi sądowej do żądania stwierdzenia nieważności aktu własności ziemi wydanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. 27, poz. 250 ze zm.) (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1992 r., III CZP 73/92 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 r., III CZP 4/13, nie publ.). Przytoczony przepis prawa był także przedmiotem kontroli konstytucyjnej i Trybunał Konstytucyjny nie stwierdził się jego niekonstytucyjności (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 lutego 2000 r., SK 13/98, OTK 2000, nr 1, poz. 5, i z dnia 15 maja 2000 r., SK 29/99, OTK, nr 4, poz. 110).

Nie zachodzi także przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci wystąpienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego związanego – zdaniem skarżącej - z wątpliwościami dotyczącymi art. 17 i art. 47 Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. U. UE C z 2007 r., Nr 303, s. 1 ze zm.). Należy podzielić stanowisko skarżącej dotyczące obowiązku wystąpienia przez sąd, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu, do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem prejudycjalnym. Obowiązek ten wynika bezpośrednio z art. 267 ust. 3 TFUE i znajduje swoje potwierdzenie także w orzecznictwie TSUE (por. np. wyrok TSUE z 4 czerwca 2002, sygn. akt C-99/00, Lyckeskog, pkt 18). Warunkiem jednak wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym jest, aby decyzja w przedmiocie wykładni Traktatów lub ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii była „niezbędna dla wydania wyroku” - art. 267 ust. 1 i 2 TFUE. Te przesłanki nie są w niniejszej sprawie spełnione. Sprawa niniejsza nie jest sprawą unijną, lecz typową sprawą wewnątrzkrajową niemającą odniesienia do prawa unijnego.

Zdaniem skarżącej pytanie prejudycjalne powinno dotyczyć wykładni art. 17 i 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W okolicznościach niniejszej sprawy nie ma potrzeby zajmowania przez Sąd Najwyższy stanowiska w przedmiocie skutków prawnych Protokołu (nr 30) w sprawie stosowania art. 1 ust. 1 i art. 2 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej do Polski i Zjednoczonego Królestwa (Dz. U. UE C z 2012 r., Nr 326, s. 313). W stanie faktycznym niniejszej sprawy Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej nie znajduje bowiem zastosowania. Jak wynika z art. 51 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej „Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie (...) do Państw Członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii”. Sprawa niniejsza została rozstrzygnięta na podstawie przepisów prawa krajowego, a nie unijnego. W takim przypadku nie zachodzi właściwość Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej do rozstrzygania pytania prejudycjalnego (por. postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 12 czerwca 2014 r., C-28/14, Ryszard Pańczyk przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w Warszawie, pkt 23, 25).

Na marginesie należy przypomnieć, iż regulacja prawa własności, zgodnie z jednoznaczną regulacją art. 345 TFUE należy do wyłącznych kompetencji Państw Członkowskich i tym samym nie należy do kompetencji Unii Europejskiej (art. 2-6 TFUE); do ustawodawców krajowych należy zatem uregulowanie zasad prawa własności w każdym z Państw Członkowskich Unii Europejskiej.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).